

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus III. De Donationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

ri ne culpa præstetur: sed pactio, ne
dolos præstetur, rata non est 53.)

TITULUS III.
DE DONATIONIBUS.

Confer. Lib. III. Decretal. Tit. 24.

§. 253.

INter actus, quibus aliorum utili- *Dona-*
tatem promovemus, aliqui sunt *tionis*
benefici (Tit. II. §. 221.), ex quibus
unus tantummodo utilitatem perci-
pit, alter vicissim nihil accipit: &
quidem si illi, cujus utilitas promo-
vetur, etiam nulla adhæreat obli-
gatio perfecta, vocantur *mere bene-*
fici.

D d 5

53.) L. 17. pr. ff. Commodati. L. 23. de
R. J. Aliud est, remittere reparationem
damni dolo dati, in quo nihil repugnat
juri naturali; aliud, consentire in dam-
num dolo dandum: hac enim ratione
daretur occasio delicti, quæ pacto æ-
quiri non potest. De culpa non præ-
standa conveniri potest, quia ista fit nec
a sciente, nec a volente: potest quis
igitur infirmitatis humanæ conscius,
remittere jus summo rigore urgendi re-
parationem damni culpabiliter dati.

fici. Talis est *Donatio*, seu liberalis datio, quæ nullo jure cogente ex sola animi benignitate alteri fit (54.), accedente Donatarii acceptatione (55.). Quamdiu in solo tractatu aut verbis consistit, vocari potest *Conventionalis*: quando accedit traditio rei donatæ, dicitur *Realis*. Propriissime dicta *Donatio* est, quæ fit per actum *inter vivos*.

*Varia
Species.*

§. 254. *Varia* sunt species *Donationis* *impropria*, ad quam scilicet non mera & simplex liberalitas movet. Talis I. est *Donatio mortis causa*, quæ primum sortietur effectum post

54.) An *Donatio* sit *Contractus*, an *Pactum* legitimum, disputant *Doctores*: argumenta utriusque partis refert *WINDMONT Colleg. ad Pandect. lib. 39. tit. 5. n. 3. seqq.* Potest *donatio* fieri varie per pactum, stipulationem, & quovis alio modo consensum manifestante.

55.) Unde si quis donaturus mihi pecuniam dederit alicui, ut ad me perferret, Et antea mortuus erit, quam ad me perferat, non fieri pecuniam dominii mei, constat. L. 2. §. 6. ff. de *Donat.* tum quia non simul datur utriusque consensus, tum quia exspiravit *mandatum* per mortem.

post mortem 56.): unde, sicut alii actus mortis causa, semper revocari potest, & quamdiu est Conventionalis, dat solummodo spem debitum iri 57.); si sit realis, tribuit dominium revocabile usque ad mortem 58.), vel solum jus detentionis vivente donatore, juxta diversam hujus

56.) *Cum quis habere se vult, quam eum, cui donat: magisque eum cui donat, quam heredem suum.* L. 1. ff. de mort. caus. donat. Non autem omnis mortis mentio facit donationem mortis causa: sed illa tantum, quæ non solam rei traditionem, sed ipsam perfectionem actus suspendit usque ad tempus mortis: unde etiam in extremis constitutus sæpe donat inter vivos; censemus enim, eum qui absolute donaret, non tam mortis causa, quam morientem donare. L. 42. in fin. ff. ibid. Cum Donatione mortis causa magnam affinitatem habet mortis causa capio; nam quidquid propter alicujus mortem obvenit, mortis causa capitur. L. 8. & 38. ff. eod.

57.) Si quid mortis causa donatum a donatore alienetur, donatio ipso facto revocatur: & vicissim si donatarius præmoriatur, donatio mortis causa non subsistit.

58.) Vid. L. 29. ff. ibid.

hujus dispositionem. Si autem donans mortis causa, promittat se non revocaturum, censetur actus aliam induere naturam, ita ut sit donatio inter vivos 59.). II. Donatio *Reciproca*, quæ est sub onere, ut tu mihi vicissim rem aliam dones 60.). III. *Remuneratoria*, facta ob beneficia, vel beneficia a Donatario in Donantem profecta 61.).

Quis possit donare? §. 255. Donare potest, qui liberam rerum administrationem habet. Procuratores, Tutores & Curatores donare non possunt de rebus suæ curæ

12

59.) L. 27. *ibid.* ut vera donatio mortis causa valeat, requirit quinque testes simul præsentem, sicut alii actus mortis causa.

60.) Ad donationem reciprocam non requiritur rerum donatarum æqualitas, nec æstimatio; alias nullam haberet rationem dationis gratuitæ.

61.) In hac non habent locum, quæ sunt odiosa in Donationibus, quales sunt prohibitiones, ne fiat donatio ultra 500. solidos sine infirmatione, ne conjuges sibi mutuo donent &c. Cavendum tamen, ne Remuneratio fiat in fraudem Legum: si enim donum superet servitia, deberet revocari excessus.

ra commissis. Pater filio in potestate constituto regulariter non potest donationem puram & simplicem inter vivos facere, nisi ex causa: facta tamen confirmatur per mortem 62.). *Filiusfamilias donare non potest, neque liberam peculii administrationem habeat: non enim ad hoc ei conceditur libera peculii administratio, ut perdat 63.), nisi iusta ratione motus donet 64.).* Mortis causa Donatio permittitur filiofamilias puberi cum consensu patris, etiamsi non permittatur testamenti factio 65.). De Donationibus inter Conjuges alibi dictum est (Sect. II. tit. 14. §. 369.).

§. 256.

62.) An autem, si dubia sit voluntas patris, filius donata conferre teneatur, videntur leges esse sibi oppositæ, scilicet L. 13. C. de Collat. & L. 18. C. famil. Hercisc. Vid. FACHINÆUS Controvers. lib. 5. c. 80.

63.) L. 7. ff. de Donation.

64.) §. 1. ibid.

65.) L. 25. §. 1. ff. de mort. caus. donat. Hujus Legis mentio redibit in Titulo de Testamentis. An requiratur consensus patris, ut filiusfamilias donare mortis causa possit ratione peculii adven-

An valeat Donatio omnium bonorum? §. 256. Nulla lege prohibetur Donatio omnium bonorum presentium & futurorum 66.): debet tamen Donatarius alimenta præstare donantibus 67.), & satisfacere Creditoribus ob debi-

ventitii irregularis, pendet ex illa questione controversa, an patris confessus ad filii donationem mortis causa requiratur solum ob præjudicium patris, an vero ad solennitatem actus, & habilitandam personam filii? scopus hujus libelli non est, ut ejusmodi controversiæ gravium Doctorum, quæ mere ad Jus Civile pertinent, decidantur. Videri potest COVARRUV. de Testament. part. 3. Rubricæ. n. 8. seqq. MOZZIUS de Donation. m. fol. 639. seqq. LUDWELL de ultim. volunt. part. 2. c. 5. fol. 432. seqq.

66.) Multi tenent, talem donationem esse *invalidam*: cum autem apertam Legem pro se allegare non possint, ab aliis refelluntur. Vid. HARPRECHT ad Instit. lib. 2. tit. 7. §. 2. n. 116. seqq. Multo magis tenendum est, eam non esse *prohibitam* & *illicitam*. Vid. FACHIN. Controv. l. 6. c. 88.

67.) RENATUS CHOPPINUS de Privileg. Rustic. lib. 2. c. 3. scribit: ea lege donatis ædibus, ut donatori alimenta subministrantur, donatarius, licet ædibus postea chasmate consumptis, nihilominus pacto convento alligari.

debita antea contracta 68.). Si tamen Donatio inter vivos ascendat ultra 500. solidos 69.), requirit regu-

68.) CARPZOV. Jurispr. forens. p. 2. C. 12. def. 28. censet, donatarium omnium bonorum præsentium & futurorum, non teneri ad debita donatoris solvenda, quia donatio facere non potest, quin donator hæredem habere possit, *saltem in juribus passivis*. Mirabilis est hæc hæreditas, quæ dempto lucro omni, obligat ad æs alienum de suo solvendum. Voluit forte Carpzovius, ut sæpius in usum deducatur formula testamenti ab Eudamida Corinthio pauperimo usurpata, quæ apud LUCIANUM in Dialogo de Amicitia legitur: *Lego Aretæo quidem matrem meam alendam, atque in senectâ fovendam: Charixeno vero filiam meam elocandam cum dote, quantum ab illo maxima dari poterit*. Si hoc testandi genere uti placet, donatio omnium bonorum nunquam tollet facultatem testandi, quæ tamen fere unica est ratio improbandi donationem omnium bonorum; semper enim poterit hæres institui *in juribus passivis*, hoc est, in debitis non invito donatario.

69.) Olim donationes valebant usque ad ducentos solidos absque insinuatione. L. 37. C. de Donation. factæ tamen in causas pias valebant usque ad 500. solidos.

gulariter insinuationem coram Judice: licet autem hæc de Jure communi non debeat fieri coram Judice rei sitæ 70.), fieri tamen debet coram aliquo Judice competente, cum requiratur cognitio causæ, ne homines aut fraude decepti, aut metu inducti, aut temere & sine circumspeditione magnas summas profundant 71.). Confirmatio majoris donationis quoad excessum valet a tempore insinuationis, vivente donatore factæ. Plures donationes eodem tempore factæ, si excedant summam legalem, censentur una donatio. Res aliena donari potest, modo donator aliquid juris in ea ha-

lidos. §. 1. ibid. demum omnes donationes usque ad 500. solidos absque insinuatione declaratæ sunt validæ; & ad quasdam quidem causas nulla determinata fuit summa. L. 36. ibid. Per solidum hoc tempore passim intelligunt aureum Hungaricum. In Bavaria reducta est hæc summa ad mille florenos. Donatio mortis causa non habet limites, nisi sit inofficiosa.

70.) L. 30. ibid.

71.) Vid. BRUNNEMAN ad L. 27. C. de Donation.

De Donationibus. 425

habeat e. g. si possideat bona fide; hanc enim possessionem transferret cum jure percipiendi fructus, & conditione usucapiendi. Si autem prorsus nihil haberet in re donata, donatio erit nulla: nam nulla datur actio ad hoc, ut quis compellatur ad rem alienam emendam; sicuti hæres ex quasi contractu cum legatariis, tenetur legatario rei alienæ 72.).

§. 257. Effectus Donationis Conventionalis est, ut obliget ad rem Donatario tradendam, cui etiam tribuit actionem personalem, utrinque transitoriam ad hæredes, quæ vocatur Condictio ex Lege. Donatio Realis, per traditionem completa, dat actionem realem. Pro hoc effectu sæpe opus est interpretatione, quam Leges benignam postulant, ut Donationes potius valeant 73.).

*Effectus
Donationis.*

E e

§. 258.

72.) Vid. WIDMONT ad Pandect. part. 6. tit. de Donation. n. 82.

73.) L. 16. ff. de Donation.

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

Quando revocari possit? §. 258. Donatio inter vivos, quæ juxta naturam suam semper firma manere deberet, revocari potest I. ob ingratitude[m] Donatarii 74.) II. Ex querela inofficiosi, si sit cum præjudicio Legitimæ 75.). Naturalis ratio exigit, ut quis jure donandi non aliter utatur, quam pro ut officia exigunt: unde Leges merito revocationi subijciunt donationem contra Officium pietatis factam eum præjudicio Legitimæ hæredibus necessariis relinquendæ. III. Ob liberos Donatori postea natos. Generalis hæc doctrina de revocanda Donatione ob Adgnationem liberorum deduci solet ex famosa *Leges si unquam 8. C. de revoc. donat.* quæ loquitur de Donatione Patroni Liberto facta, & ob natos postea liberos revocata. Multi hanc Legem non universim extendendam, sed latam censent in specifico hoc casu ob singularem relationem inter Patronum & Libertum. Certe si filio eman-

74.) C. fin. de Donat. L. fin. C. de revoc. Donation.

75.) Tot. tit. C. de inoffic. Donat.

emancipato facta sit donatio, natis postea aliis liberis, non revocatur tota donatio, sed locum solummodo habet querela inofficiosi 76.). Etiam S. AUGUSTINUS diu post dictam Legem *si unquam*, a Constantino Imperatore Anno 355. latam, judicavit, Aurelium Episcopum *Jure fori* non obligatum fuisse ad reddenda bona donata, postquam Donatori filius natus fuerat 77.). Nihilominus consuetudine & praxi Tribunalium dictam Legem extendi ad alios casus, ubi post donationem nascitur filius, tradunt Doctores communiter 78.).

§. 259. Hæc de Donationibus univ-
ersim dicta sufficiant: quæ etiam cum
proportione intelliguntur de gratuita
præstatione facti. Ecclesiæ facta,
est duplicis generis: *ab Ecclesia*
aliqua fit in Ecclesiam adhuc extru-
endam, quæ solet dici *Dotatio* (de
hac dictum Sect. I. §. 20.); alia in

E e 2

Ec-

76.) L. 2. & 5. ibid.

77.) C. 43. XVII. q. 4. videri meretur
Gothofredus in Comment. ad L. 3. Cod.
Theodof. de revoc. Donat. lib. 8. tit. 13.

78. (Vid. PETRUS WADINGUS de Con-
tactib. p. 1. disp. 3. dub. 13. §. 2. n. 4.

Ecclesiam jam extractam ex liberalitate alterius quam Patroni, vel etiam ex rebus Ecclesiæ. Circa has Donationes præter ea, quæ supra diximus Tit. II. de Oblationibus, notandum I. Prælatos vel Administratores Ecclesiarum circa Donationes ex rebus Ecclesiæ faciendas idem debere observare, quæ supra Tit. I. De Alienatione earum universim dicta sunt: imo etiam ad Donationem remuneratorem, nisi sit modica, requiritur solennitas, ut scilicet debito modo examinetur, an subsit sufficiens causa 79.), etiamsi in aliam pauperem Ecclesiam donatio fieret 80.). II. Superiores Religiosi præ oculis habere debent Constitutionem CLEMENTIS VIII. de *Largitione munerum Regularibus inierdicta* 81.) cum Declaratione URBANI VIII. 82.), ex qui-

79.) Vid. GONZALEZ ad c. 3. de Donation. Exemplum Donationis remuneratioræ cum consensu summi Pontificis factæ, habemus in C. 5. ibid.

80.) C. 9. ibid.

81.) Bullar. tom. 3. Const. 28.

82.) Ibid. tom. 4. in Append. Const. 156.

Vid. SUAREZ. de Relig. tom. 4. lib. 2.

c. 26. LEZANA Quæst. Regul. tom. 2.

V. Dare,

quibus deprehendent, se non posse Donationes facere ad ostendendam suam liberalitatem; sed tamen moderatas ex causa motivum virtutis continente ad remuneranda obsequia, demerendos animos illorum, qui prodesse possunt aut obesse, & utilitatem Monasterii. III. Donatio ultra 500. solidos in Ecclesiam facta sine insinuatione subsistit. IV. Donatio Ecclesiae facta non desiderat acceptationem 83.). V. Dominium ex sola donatione facta ipso jure in Ecclesiam transit ante traditionem 84.). VI. Juxta graves Auctores Donatio in Ecclesiam facta, ob supervenientiam liberorum revocari non potest integra, sed tantum usque ad legit-

E e 3 mam

83.) Juxta TIRAQUELLUM de Privileg. piæ causæ. priv. 115. si quis aliquid poneret in templo ad ornatum ipsius, valeret donatio, etiam nemine recipiente, per textum in L. Paulus 23. ff. de Except.

84.) L. 23. §. 1. C. de SS. Eccl. ibi: *non solum personales actiones datus, sed etiam in rem.*

nam 85.). VII. Cum liberalis remissio debiti, sit species donationis 86.): hinc Prælatus non potest remittere debitum Ecclesiæ, nisi forsitan illiquidum, cujus exactio majoribus expensis & molestiis Ecclesiam exponeret 87.).

§. 260.

85.) TIRAQUELLUS loc. cit. priv. 118. cum Glossa honestum esse censet, ut Ecclesia restituat in tali casu donata: observandum autem haud dubie esse, quod honestum est.

86.) Qui debitum remittit, & simul munus offert, per unum, eundemque actum Donationis id facere censetur, exemplo illius Neapolitani, cui implacabilis creditor minabatur carcerem, nisi solutionem mox præstaret. Debitor nec contumeliosis verbis, nec minis quidquam opposuit: sed accedens ad suum fidiculare organum, ea suavitate & artificio in eo lusit, ut creditor jam mitior factus, non solum debita remiserit, sed liberale insuper honorarium addiderit. Ita referunt ex Literis VINCENTII MARTINELLI, Trivultiensis ad Annum 1758. Septemb. art. 94.

87.) Vid. FRANC. DE CALDAS ad Leg. si curatorem verb. sine Curatore. n. 120. C. de integr. restit.

De Donationibus. 43 I

§. 260. Præter Interpretes ad va-
rios Juris Canonici & Civilis con-
cordantes Titulos, plenius de Do-
nationibus scribunt

JULIUS CLARUS Sentent. lib. 4. §.
Donatio.

TIRAQUELLUS in L. si unquam.
C. de Revoc. Donat.

ANT. GOMEZ Var. Resolut. tom.
2. c. 4.

HENRICUS BOCERUS Tract. de Do-
nationib.

PETRUS WADINGUS de Contractib.
p. 1. disp. 3. dub. 8. seqq.

PETRUS NICOLAUS MOZZIUS de Con-
tractibus. a fol. 611.

PETRUS BARBOSA in L. quæ dotis.
34. ff. solut. matrim. &c.

JOS. GIBALINUS de universa rer.
human. negotiat. tom. 2. lib.
4. c. 2.

CAROLUS MOLINÆUS de Inofficio-
sis Testamentis, Donationibus
& Dotibus.

MARCULFUS Formularum lib. 2.
cap. 1. & seqq. ponit varias
formulas antiquas Donationum,
quas Notis illustrat HIERONY-
MUS BIGNONIUS.

E c 4

TITU.